

Yttrande

Stockholm 2023-05-11

En lag om tilläggsskatt för företag i stora koncerner (SOU 2023:6)

Överhängande risk att försäkringstagare i svenska ömsesidiga livbolag drabbas av betydande kostnader för tilläggsskatt

Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandia Liv) är medlemmar i Svensk Försäkring och ansluter sig till vad som har förts fram i Svensk Försäkrings remissyttrande över rubricerade betänkande. Vi ser dock ett angeläget behov av att särskilt belysa några frågeställningar av stor vikt för våra försäkringstagare¹ där de ekonomiska konsekvenserna kan riskera att bli mycket långtgående.

Folksam Liv och Skandia Liv har verkat i Sverige i över 100 år och erbjuder bland annat tjänstepension och långsiktigt sparande till svenska privatpersoner. Som svenska ömsesidiga livförsäkringsbolag har vi inga aktieägare, utan vi ägs av de som tecknat försäkring hos oss. Allt överskott som vi skapar har våra försäkringstagare slutlig rätt till. I stället för att dela ut vinsten till aktieägare går den alltså tillbaka till våra kunder primärt i form av utbetalad återbäring och premiesänkningar. Sammanlagt har vi ca två miljoner kunder.

Inledande kommentarer

På grund av den nuvarande utformningen av lagförslaget ser vi, för de företag som inte bedöms utgöra en pensionsenhet och därför inte är undantagna från tilläggsskatt, en överhängande risk att svenska ömsesidiga livbolag² – och därmed försäkringstagarna – kan drabbas av betydande kostnader för tilläggsskatt. I egenskap av ömsesidiga livbolag vill vi därför i detta remissyttrande:

1. tydliggöra att regelverket för tilläggsskatt inte är avsett att leda till en ökad beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital³,
2. tydliggöra varför regelverket för tilläggsskatt riskerar att leda till en ökad och ojämlig beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital som är placerat hos svenska ömsesidiga livbolag jämfört med vinstutdelande livförsäkringsföretag, och
3. lämna förslag på införandet av en justeringspost som avsevärt bör minska denna risk.

Idag är beskattningen av försäkringstagares pensions- och sparkapital en omständighet som inte är av avgörande betydelse för försäkringstagarna eftersom den enligt gällande rätt inte ska skilja sig åt mellan olika försäkringsgivare. Vår uppfattning är att beskattningen inte heller i framtiden ska vara

¹ Se bilaga 1 för vad som i yttrandet avses med *försäkringstagare*.

² Se bilaga 1 för vad som i yttrandet avses med *svenska ömsesidiga livbolag*.

³ Se bilaga 1 för vad som i yttrandet avses med *pensions- och sparkapital*.

en omständighet som är av avgörande betydelse. Lagstiftaren behöver därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet säkerställa att försäkringstagarnas pensions- och sparkapital varken blir föremål för en betydande eller en ojämlig tilläggsbeskattning.⁴

Vi konstaterar att även Finansinspektionen (FI) i sitt remissvar ger uttryck för att utformningen av lagförslaget riskerar en ökad och ojämlig beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital som är placerat hos svenska ömsesidiga livbolag jämfört med vinstutdelande livförsäkringsföretag. Av remissvaret framgår bland annat följande.⁵

”FI anser att det behöver förtydligas om icke vinstutdelande företag kan komma att behöva betala tilläggsskatt på vinster hänförliga till traditionell livförsäkring. Om så är fallet måste konsekvenserna som det kan få för livförsäkringsmarknaden analyseras noggrant. FI bedömer exempelvis att en skillnad i skattebörd kraftigt skulle försvaga de icke vinstutdelande livförsäkringsföretagens konkurrenskraft gentemot vinstutdelande livförsäkringsföretag. Det skulle också få konsekvenser för försäkringstagarna, vars avkastning på försäkringsprodukterna blir mindre än avkastningen på motsvarande produkter i vinstutdelande bolag. Det kan få till följd att försäkringstagare väljer att flytta sitt försäkrade kapital, vilket kan påverka företagets solvens negativt.”

Regelverket för tilläggsskatt är inte avsett att leda till en ökad beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital

Ett övergripande mål med det så kallade BEPS-arbetet är att förhindra att multinationella företag flyttar vinster till länder utan eller med mycket låg beskattning. Den minimibeskattningsreform som det remitterade lagförslaget avser utgör en del i detta arbete och syftar specifikt till att avlägsna en betydande del av fördelarna med att flytta vinster till lågskattejurisdiktioner, bland annat för att skapa lika villkor för företag över hela världen. Målet med minimibeskattningsreformen är med andra ord att företag ska betala en skäligen andel skatt på sina vinster oavsett var företagen är verksamma.⁶

Minimibeskattningsreformen har dock inte som mål eller syfte att öka beskattningen av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital. Detta framgår bland annat av att sådana enheter som typiskt sett förvaltar kapital åt eller till förmån för privatpersoner – bland annat vissa investeringsfonder och pensionsenheter – uttryckligen undantas från regelverkets tillämpningsområde.⁷

Att regelverket för tilläggsskatt inte är avsett att leda till en ökad beskattning av pensions- och sparkapital följer även av regelverkets övriga bestämmelser. För livförsäkringsföretagen i allmänhet kan det exempelvis konstateras att redovisade förändringar av försäkringstekniska avsättningar⁸ inte ska justeras bort vid beräkningen av det justerade resultatet.

Av den administrativa vägledning som OECD publicerade i februari 2023 framgår också tydligt hur OECD föreställer sig att regelverket kommer att tillämpas med avseende på ömsesidiga försäkringsbolag. Beskrivningen kan, fritt översatt, sammanfattas enligt följande.

⁴ I detta sammanhang vill vi även framhålla att regeringen i tidigare lagstiftningsärenden uttalat följande: ”regeringen [anser] att det bör råda skattemässig neutralitet mellan aktörerna på tjänstepensionsområdet”, prop. 2018/19:161 Skatteregler för tjänstepensionsföretag, s. 1 och 27.

⁵ FI dnr 23-4439 m.fl., s. 6 f.

⁶ Se exempelvis skäl 2 till minimiskattedirektivet.

⁷ I lagförslaget undantas även investmentföretag enligt 39 kap. 15 § inkomstskattelagen, vilka definitionsmässigt måste ha ett stort antal fysiska personer i sin ägarkrets.

⁸ Se bilaga 1 för vad som avses med *försäkringstekniska avsättningar*.

Ömsesidiga försäkringsbolag är reglerade försäkringsföretag som ägs uteslutande av de som tecknat försäkring i bolaget. Sådana bolag saknar aktiekapital och följaktligen återförs avkastningen på deras investeringar som överskott till försäkringstagarna. Eftersom avkastningen helt och hållet är hänförlig till försäkringstagarna neutraliseras inkomsten från investeringarna av en lika stor utgift som motsvarar ökningen av bolagets åtaganden till försäkringstagarna. Det uppstår därför inte någon vinst från ett bokföringsperspektiv, vilket innebär att det ömsesidiga försäkringsbolaget vanligtvis inte förväntas ha någon GloBE-inkomst eller bli föremål för beskattning enligt GloBe-reglerna.⁹

Enligt vår bedömning visar den återgivna beskrivningen tydligt att OECD inte åsyftat att överskott som försäkringstagarna har slutlig rätt till ska bli föremål för tilläggsskatt.

Vi anser mot denna bakgrund att det måste anses klarlagt att regelverket för tilläggsskatt inte ska leda till en ökad beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital inklusive överskott som försäkringstagarna har slutlig rätt till.

Regelverket för tilläggsskatt riskerar att leda till en ökad och ojämlik beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital

OECD:s utgångspunkt, att inkomster som är hänförliga till försäkringstagarna neutraliseras av en lika stor utgift som motsvarar ökningen av bolagets åtaganden till försäkringstagarna, är i linje med redovisningen i vinstutdelande livförsäkringsföretag. Dessvärre överensstämmer inte OECD:s utgångspunkt med svenska förhållanden för ömsesidiga livbolag.

Tjänstepensionsförsäkringar och andra livförsäkringar för långsiktigt sparande som svenska ömsesidiga livbolag meddelar avser så gott som uteslutande så kallad traditionell försäkring¹⁰. För sådana försäkringar gör svenska ömsesidiga livbolag förhållandevis begränsade avsättningar till försäkringstekniska avsättningar. Detta innebär att årets resultat i ett svenskt ömsesidigt livbolag kan vara betydande. Samtidigt utgörs resultatet i normalfallet uteslutande av medel som försäkringstagarna har slutlig rätt till, varför det förs mot konsolideringsfonden¹¹. Vid utgången av 2022 uppgick de ansamlade överskotten (konsolideringsfond och årets resultat) i Folksam Liv och Skandia Liv till sammanlagt cirka 313 miljarder kronor. Detta kan jämföras med våra försäkringstekniska avsättningar om sammanlagt cirka 332 miljarder kronor och våra sammanlagda tillgångar med bokfört värde om närmare 700 miljarder kronor.

Att resultatet för svenska ömsesidiga livbolag skiljer sig väsentligt från resultatet för vinstutdelande livförsäkringsföretag kan åskådliggöras med hjälp av en översiktlig resultaträkning, se Tabell 1 nedan. I tabellen jämförs Folksam Liv och Skandia Liv med de tre största vinstutdelande svenska livförsäkringsföretagen sett till tekniskt resultat¹² före förändring i försäkringstekniska avsättningar samt återbäring och rabatter. I relativa tal uppstår ingen skillnad av betydelse för jämförelsen om vi jämförs med de tio största vinstutdelande livförsäkringsföretagen.

⁹ OECD (2023), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris, s. 78 p. 6–8.

¹⁰ Se bilaga 1 för vad som avses med *traditionell försäkring*.

¹¹ Se bilaga 1 för vad som avses med *konsolideringsfond*.

¹² Se bilaga 1 för mer om *tekniskt* respektive *icke-tekniskt resultat*.

Tabell 1¹³

Årsgenomsnitt (ackumulerat) för perioden 2017-2021	Folksam Liv och Skandia Liv		Vinstutdelande bolag	
	miljoner kronor	%	miljoner kronor	%
Tekniskt resultat före förändring i FTA samt återbäring och rabatter	63 410	100,0	66 332	100,0
Förändring i FTA (efter avgiven ÅF)	-14 193	-22,4	-63 524	-95,8
Återbäring och rabatter (efter avgiven ÅF)	-1 500	-2,4	0	0,0
Icke-tekniskt resultat inklusive bokslutsdispositioner	363	0,6	2 865	4,3
Resultat före skatt	48 080	75,8	5 673	8,6
Skatter	-1 274	-2,0	-504	-0,8
Årets resultat	46 806	73,8	5 169	7,8

Källa: Svensk Försäkrings statistik (bearbetad). Procentsatserna motsvarar den aktuella postens storlek relativt tekniskt resultat före förändring i FTA samt återbäring och rabatter. FTA = Försäkringstekniska avsättningar; ÅF = Återförsäkring.

I verksamhet som avser tjänstepensioner och annat långsiktigt sparande uppkommer det alltså, till skillnad från i vinstutdelande livförsäkringsföretag, ofta betydande bokföringsmässiga överskott för svenska ömsesidiga livbolag. Enligt vår bedömning innebär detta, i kombination med att sådan verksamhet är föremål för avkastningsskatt (schablonbeskattning), en överhängande risk för en ökad beskattning av försäkringstagarnas pensions- och sparkapital som är placerat hos ömsesidiga livbolag, en effekt som sannolikt inte är avsiktlig.

Förslag till lösning

För att regelverket för tilläggsskatt inte ska riskera att leda till en ökad och ojämlig beskattning av det pensions- och sparkapital som är placerat hos svenska ömsesidiga livbolag jämfört med vinstutdelande livförsäkringsföretag föreslår vi följande.

En regel införs i lagen om tilläggsskatt som innebär att ett belopp som motsvarar det resultat som förs till konsolideringsfonden – och som försäkringstagarna har slutlig rätt till – inte ska tas med i det justerade resultatet.

Fördelen med att använda resultat som förs till konsolideringsfonden som justeringspost är, förutom att det leder till en mer jämlig beskattning och är i linje med OECD:s administrativa vägledning, att beloppet är lätt för Skatteverket att kontrollera då det är fråga om dispositionen av årets resultat.

Konsekvenserna av den föreslagna justeringsposten kan åskådliggöras med hjälp av en översiktlig beräkning av det justerade resultatet, se Tabell 2 nedan. Även i denna tabell jämförs Folksam Liv och Skandia Liv med de tre största vinstutdelande svenska livförsäkringsföretagen sett till tekniskt resultat före förändring i försäkringstekniska avsättningar samt återbäring och rabatter.

Tabell 2

Förenklat exempel på lösningsförslag	Folksam Liv och Skandia Liv		Vinstutdelande bolag	
	miljoner kronor		miljoner kronor	
Tekniskt resultat före förändring i FTA samt återbäring och rabatter	63 410		66 332	
Förändring i FTA (efter avgiven ÅF)	-14 193		-63 524	
Återbäring och rabatter (efter avgiven ÅF)	-1 500		0	
Icke-tekniskt resultat inklusive bokslutsdispositioner	363		2 865	
Resultat före skatt	48 080		5 673	
Skatter	-1 274		-504	
Årets resultat	46 806		5 169	
Justering för resultat som förs mot konsolideringsfond	-46 806		-	
Justerat resultat före övriga justeringar under lagförslaget	0		5 169*	

*Årets resultat i ett vinstutdelande livförsäkringsföretag är i normalfallet hänförligt till aktieägarna, och inte försäkringstagarna.

¹³ Uppgifterna i tabellen baseras på redovisningen i juridisk person. Vår bedömning är att det inte bör föreligga några skillnader av betydelse i nu aktuellt avseende mellan redovisningen i juridisk person och den "fiktiva" redovisning som är utgångspunkten för beräkningarna enligt lagförslaget.

Genom den föreslagna lösningen säkerställs att försäkringstagarnas pensions- och sparkapital i svenska ömsesidiga livbolag inte drabbas av en omotiverad och ojämlig beskattning. Den föreslagna regeln står även helt i överensstämmelse med regelverkets utgångspunkt att inte tilläggsbeskatta pensions- och sparkapital.

Avslutande kommentarer

Reglerna om tilläggsskatt har tagits fram under förhållandevis kort tid vilket medfört att nödvändiga konsekvensanalyser inte är så omfattande och detaljerade som hade behövts. Folksam Liv och Skandia Liv har i sina analyser inte minst funnit att regelverket i viktiga delar inte fungerar på traditionell försäkring som meddelas av svenska ömsesidiga livbolag och där överskottsmedel ansamlas i konsolideringsfonden. Folksam Liv och Skandia Liv ser det som ytterst angeläget att den svenska lagstiftaren åtgärdar de brister i regelverket som vi pekat på i detta remissyttrande och som är nödvändiga för att försäkringstagare inte ska riskera att drabbas av en, sannolikt oavsiktlig, extra beskattning och därmed lägre pensioner och sparande.

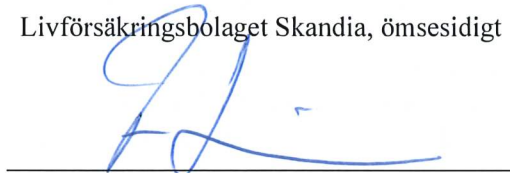
Folksam ömsesidig livförsäkring

Ylva Wessén, Koncernchef och VD

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt

Frans Lindelöw, Koncernchef och VD

Bilaga 1 – Begrepp som används i yttrandet

Konsolideringsfond: Överskottsmedlen i ett svenskt ömsesidigt livbolag ansamlas i en konsolideringsfond som utgör bundet eget kapital. Avsättning till konsolideringsfonden öronmärks för de försäkringsbestånd i vilka överskotten har uppstått. Konsolideringsfonden får endast sättas ned för att täcka förluster eller för annat ändamål enligt bolagsordningen, i normalfallet återbäring. Den slutliga rätten till de ansamlade överskottsmedlen i konsolideringsfonden tillhör försäkringstagarna även om försäkringsföretaget äger tillgångarna. Man brukar därför säga att bolaget förvaltar konsolideringsfonden åt försäkringstagarna.¹⁴

Försäkringstekniska avsättningar: Sådana avsättningar som försäkringsföretag enligt lag ska göra för sina åtaganden med anledning av ingångna försäkringsavtal. En försäkringsteknisk avsättning innebär att försäkringsbolagets redovisade resultat minskar i motsvarande mån.

Tekniskt och icke-tekniskt resultat: Lite förenklat kan sägas att det tekniska resultatet motsvarar rörelseresultatet för ett icke-finansiellt bolag och att det icke-tekniska resultatet motsvarar finansnettot hos sådana bolag.

Försäkringstagare: En rätt på grund av försäkring kan tillkomma försäkringstagare, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Med försäkringstagare avses i yttrandet såväl försäkringstagare som försäkrade och andra ersättningsberättigade. Ett exempel på vad som avses med detta är en arbetsgivare som tecknat tjänstepensionsförsäkring för att trygga pensionsutfästelser (försäkringstagaren) till förmån för sina anställda (de försäkrade) inklusive efterlevandepension som vid dödsfall får betalas ut till de anställdas make eller sambo och barn (andra ersättningsberättigade).

Pensions- och sparkapital: Med begreppet avses i yttrandet kapital hänförligt till privatpersoners sparande för egen eller andra individers räkning i pensionsförsäkring eller kapitalförsäkring så väl som sparande av arbetsgivare till förmån för anställda i form av tjänstepensionsförsäkring eller liknande.

Svenska ömsesidiga livbolag: Med begreppet avses i yttrandet svenska ömsesidiga livförsäkringsbolag samt svenska livförsäkringsaktiebolag som bedrivs enligt ömsesidiga principer och som inte får dela ut vinst.

Traditionell försäkring: En sparform där livförsäkringsföretaget avgör hur kapitalet ska placeras. Detta skiljer sig från fondförsäkring och depåförsäkring, där det i normalfallet är försäkringstagaren som avgör vilka värdepapper som kapitalet ska placeras i.

---

¹⁴ I lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel anges det att tillgångar som svarar mot konsolideringsfonden ska anses förvaltade för försäkringstagarnas räkning till den del fonden enligt bolagsordningen får användas för återbäring till försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.